23
14. júní

LÖG

um

breyting á lögum nr. 43, 15. júní 1926, um kosningar í málefnum sveita og kaupstaða.

Vér Christian hinn Tíundi, af guðs náð konungur Íslands og Danmerkur, Vinda og Gauta, hertogi í Slésvík, Holtsetalandi, Stórmæri, Þéttmerski, Láenborg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefir fallizt á lög þessi og Vér staðfest þau með samþykki Voru:

1. gr.

1. gr. laganna orðist svo:

Rétt til þess að kjósa hreppsnefndarmenn, sýslunefndarmenn, bæjarfulltrúa og alla aðra starfsmenn í hreppum og kaupstöðum, er almenningur kýs, hafa allir, konur sem karlar, er þeir:

1. Eru fulls 21 árs gamlir á kjördegi.
2. Eru fjár síns ráðandi.
3. Eru íslenzkir ríkisborgarar eða hafa jafnan rétt við þá.
4. Hafa átt lögheimili í kjördæmi (hreppi eða kaupstað) síðasta árið fyrir kjördag.
5. Hafa óflekkað mannorð.
6. Standa ekki í skuld fyrir þeginn sveitarstyrk vegna leti, óreglu eða hirðuleysis sjálfs sín.

Gift kona telst fjár síns ráðandi, þótt hún eigi óskilið fjárlag með manni sínum.

2. gr.

2. gr. laganna orðist svo:

Sá er kjörgengur til starfa samkvæmt 1. gr., sem kosningarrétt hefir.

Ekki mega hjón né menn skyldir að feðgatali eða niðja sitja samtímis í hreppsnefnd eða bæjarstjórn.

3. gr.

3. gr. laganna orðist svo:

Skylt er bæði konum og körlum, sjálfum sér ráðandi, yngri en 60 ára og heilum og hraustum, að taka við kjöri í hreppsnefnd og bæjarstjórn. Þeim, er setið hafa í bæjarstjórn eða hreppsnefnd, er þó óskylt

að taka við kjöri fyr en jafnlangur tími er liðinn síðan hann átti þar síðast sæti. 23 14. júní

4. gr.

Orðin í 1. málsgrein 4. gr. laganna: „borgarstjóra (bæjarstjóra)“ falli niður.

5. gr.

5. gr. laganna orðist svo:

Í kaupstöðum skal bæjarstjórn vera skipuð 6—15 bæjarfulltrúum. Atvinnumálaráðherra ákveður töluna í hverjum kaupstað samkvæmt tillögum bæjarstjórnar.

Bæjarstjórn kýs sér forseta úr flokki bæjarfulltrúanna.

6. gr.

Bæjarfulltrúa og varafulltrúa þeirra skal kjósa leynilega með hlutfallskosningu til 4 ára. Í janúarmánuði 1930 skal kjósa fulla tölu bæjarfulltrúa og varafulltrúa í öllum kaupstöðum landsins, og fellur þá jafnframt niður umboð hinna eldri fulltrúa. Kosningar fara síðan fram í janúarmánuði 4. hvert ár á öllum bæjarfulltrúum og varafulltrúum. Fráfarandi fulltrúa má endurkjósa, nema þeir hafi í síðasta lagi 3 dögum áður en framboðsfrestur er útrunninn tilkynnt kjörstjórn, að þeir skorist undan endurkjöri samkvæmt heimildinni í 3. gr.

Varafulltrúar taka sæti í bæjarstjórn í forföllum bæjarfulltrúa eftir þeirri röð, sem þeir hafa verið kosnir á hverjum lista. Sá, sem er næstur að atkvæðmagni þeim, sem kosningu hlýtur á hverjum lista sem bæjarfulltrúi, skal vera fyrsti varafulltrúi þess lista um kjörtímabil það, sem listinn á við, og svo hver af öðrum, sem næstur er að atkvæðamagni innan listans.

Atvinnumálaráðherra setur nánari reglur um, hvenær varafulltrúi skuli taka sæti í forföllum bæjarfulltrúa.

7. gr.

6. gr. laganna verður 7. gr. og síðari málsgrein fellur niður.

8. gr.

7. gr. laganna verður 8. gr. og orðist svo:

Kosningar hreppsnefndarmanna fara fram á vorhreppaskilaþingi. Þó mega kosningar fram fara að haustinu, ef meiri hluti hreppsnefndar kveður svo á. Ef hreppi er skift, skal kjósa hreppsnefnd í hinum nýju hreppum jafnskjótt og því verður við komið.

Nú fer maður úr hreppsnefnd áður en kjörtími hans er liðinn, og skal þá kjósa í stað hans fyrir þann tíma, sem eftir er af kjörtímabili hans.

23 14. júní

9. gr.

8. gr. laganna verður 9. grein.

10. gr.

9. gr. laganna verður 10. gr. og í stað 1. málsgreinar komi tvær málsgreinar, svo hljóðandi:

Hverju sinni, er kjósa skal bæjarfulltrúa, hreppsnefndarmenn eða aðra starfsmenn í hreppum eða kaupstöðum, skal kjörstjórn skipuð 3 mönnum, er stýra kosningu. Kýs bæjarstjórn alla 3 og 2 til vara með hlutfallskosningu. Kjörstjórn í kaupstöðum velur sjer sjálf oddvita.

Í hreppum er hreppsnefndaroddviti formaður kjörstjórnar, og auk hans eiga sæti í kjörstjórninni 2 menn, er hreppsnefnd kýs í hana.

III. KAFLI.

Um kosningarathöfn

11. gr.

10. gr. laganna fellur niður.

12. gr.

11. gr. laganna orðist svo:

Skrá skal á lista nöfn þeirra fulltrúaefna, sem stungið er upp á, og skulu þau að jafnaði vera tvöfalt fleiri en kjósa á bæjarfulltrúa. Lista skal afhenda oddvita kjörstjórnar eigi síðar en á hádegi 14 dögum á undan kosningu, og skal oddviti gefa vottorð um móttöku listans Undir hverjum lista skulu vera skráð nöfn meðmælenda, ásamt stöðu þeirra og heimili. Skulu þeir eigi vera færri en 100 í Reykjavík og í öðrum kaupstöðum eigi færri en 20.

Gildur er listi, þótt á honum standi færri nöfn fulltrúaefna en að ofan segir, en ógildur ef fleiri eru. Fullt nafn hvers fulltrúaefnis ásamt stöðu og heimili, skal á lista setja, svo að eigi verði um villst. Nú er ókjörgengur maður á lista eða eigi þykir örugt, við hvern er átt, og skal þá strika það nafn af lista.

Úrskurð um útstrikun nafns af lista eða um ógilding lista skal skrá í kjörbók. Kjörstjórn er skylt að láta fulltrúaefni listans eða meðmælanda í té eftirrit af úrskurði áður en kosning byrjar.

Kjörstjórn merkir þá lista, er hún tekur gilda, hvern með sínum bókstaf (A. B. C. o. s. frv.).

13. gr.

1. og 2. málsgr. 12 gr. laganna orðist svo:

Nú eru eigi fleiri menn en á að kjósa á lista eða listum, sem

teknir eru gildir af kjörstjórn, af þeim, er koma fram í tæka tíð, og þarf þá engin kosning fram að fara, en kjörstjórn lýsir að liðnu hádegi 2 nóttum fyrir kjörfundardag þá menn kosna, sem listinn eða listarnir greina. Nú skortir á, að full tala sé á slíkum lista, eða listum, þeirra sem kjósa á, og skal þá kosning fram fara að nýju á þeim, sem á vantar. Af þeim, sem sjálfkjörnir voru, teljast þeir bæjarfulltrúar, svo langt, er tala þeirra hrekkur. 23 14. júní

Nú hafa listar verið úrskurðaðir og kosning á fram að fara, og skal þá kjörstjórn tafarlaust láta gera kjörseðla og festir jafnframt upp auglýsingu um það, hvaða listar séu í kjöri, með tilgreindum listabókstaf og nöfnum fulltrúaefna.

14. gr.

18. gr. laganna hljóði svo:

Til þess að finna, hve mörg fulltrúaefni hafi náð kosningu sem bæjarfulltrúar og varafulltrúar af hverjum lista, skal skrifa upp atkvæðatölu hvers lista fyrir neðan sinn listabókstaf, þá helming atkvæðatalnanna, þá þriðjung þeirra, fjórðung o. s. frv., eftir því hve marga fulltrúa á að kjósa og hverjum lista getur mest hlotnazt, og standi útkomutölur þessar í röð fyrir hvern lista. Síðan skal marka hæstu útkomutölurnar jafnmargar og kjósa á bæjarfulltrúa, og fær hver listi jafnmarga bæjarfulltrúa kosna, sem hann á af tölum þessum. Ef eigi standa svo mörg nöfn á lista sem honum bera fulltrúar eftir útkomutölum, skal taka þau, sem vantar, af hinum listunum eftir sömu reglu.

Til þess að finna, hver bæjarfulltrúaefni hafa náð kosningu á hverjum lista, skal telja saman atkvæði hvers einstaks fulltrúaefnis á þann hátt, er nú skal greina:

Kjósandi telst una við röðina á lista, ef hann hefir eigi breytt henni með því að setja tölur fyrir framan nöfnin, og ef hann hefir aðeins sett tölu við eitt nafnið eða nokkur af þeim, telst hann una við röðina að öðru leyti. Oddviti kjörstjórnar tekur kjörseðlabunkana, fyrst þann, er flestir seðlar eru í, og svo koll af kolli, en meðkjörstjórar hafa fyrir sér lista með nöfnum þeirra fulltrúaefna, sem standa á þeim lista, sem auðkendur er á þeim kjörseðlum. Oddviti tekur kjörseðlana úr bunkanum einn af öðrum, sýnir þá fyrirsvarsmönnum listans og les upp nöfnin ásamt raðartölu þeirri, er þeim ber eftir kjörseðlinum, en meðkjörstjórar rita upp atkvæðin eftir því. Sá sem fremstur stendur eða talan 1 er mörkuð við, fær heilt atkvæði. Þeir sem eru aftar í röðinni, fá hver um sig brot úr atkvæði, er sé jafnt tölu fulltrúa þeirra, er kjósa skal, að frádreginni tölu þeirra fulltrúaefna, sem framar standa eða lægri tölu fá á kjörseðlinum, deilt með fulltrúatölunni. Síðan skulu atkvæðatölurnar lagðar saman. Ef sami maður hefir fengið atkvæði á fleirum en einum lista, sem til greina kemur eftir atkvæðamagni, þá

23 14. júní skal leggja hinar lægri atkvæðatölur hans við atkvæðatölu þá, er hann hefir fengið á þeim lista, er hann hefir mest á, og telst sú samanlagða atkvæðatala honum þar að fullu, en nafn hans strikast út af hinum listunum. Þeir, sem hæstar hafa atkvæðatölur, eru kosnir bæjarfulltrúar, og svo margir af hverjum lista sem honum ber samkvæmt því, sem áður greinir. Lýsir kjörstjórn þá kosna í þeirri röð, sem upphæð útkomutalnanna til segir.

15. gr.

19. gr. laganna hljóði svo:

Hver listi, sem hlotið hefir bæjarfulltrúa, hefir rétt til jafnmargra varafulltrúa, en sá listi, er ekki hefir hlotið bæjarfulltrúa, hefir ekki rétt til varafulltrúa, þó hann hefði atkvæðatölu til. Varafulltrúa á hverjum lista skal tilnefna á sama hátt og bæjarfulltrúana, þannig, að kjörstjórn lýsir þá varafulltrúa, sem hæstar atkvæðatölur hafa næst á eftir þeim, sem bæjarfulltrúakjöri hafa náð.

Hafi tveir eða fleiri á einhverjum lista fengið jafnmörg atkvæði og þeir geta ekki báðir eða allir komizt að sem bæjarfulltrúar eða varafulltrúar, þá skal hlutkesti ráða. Kjörstjórnin varpar hlutkesti á þann hátt, að hún ritar bókstaf þeirra lista eða nöfn þeirra fulltrúaefna, sem jöfn hafa atkvæði á jafnstóra seðla, lætur seðlana samanbrotna í hylki sem yfir er breitt, og kveður til einhvern óviðkomandi mann að draga einn seðil úr hylkinu. Sá seðill, sem dreginn er, segir þá til, hvern skal taka.

16. gr.

21. gr. laganna orðist svo:

Rétt er að hafa hreppsnefndarkosningar leynilegar, ef hreppsnefnd ákveður eða 1/6 kjósenda lýsir ósk sinni um það skriflega fyrir oddvita kjörstjórnar 2 vikum fyrir kjörfund.

Kjósandi hver kýs svo marga menn sem kjósa skal.

17. gr.

30. gr. laganna fellur niður, en 31. gr. verður 30. gr. og hljóði svo:

Kosningar þær, er að framan segir, má kæra skriflega fyrir bæjarstjórn í kaupstöðum og hreppsnefnd utan kaupstaða, og skal kæran komin þeim í hendur innan 14 daga frá því er lýst var úrslitum kosningar. Skal leita umsagnar kjörstjórnar um kærur, og skal hún láta uppi álit sitt innan viku í kaupstöðum og 14 daga í hreppum frá því að hún fékk kæruna, og hreppsnefnd kveða upp úrskurð sinn innan 14 daga og bæjarstjórn innan viku þar frá. Úrskurði hreppsnefndar má skjóta til oddvita sýslunefndar, og skal áfrýjunin komin honum í hendur innan 14 daga frá dagsetningu úrskurðarins. Úrskurði bæjarstjórnar má skjóta til at-

vinnumálaráðherra, og skal tilkynning um áfrýjunina komin innan viku 23
til atvinnumálaráðuneytisins og skjöl þau, er áfrýjuninni kunna að 14. júní
fylgja, sett á póst innan sama tíma.

18. gr.

31. gr. laganna, sem er ný grein, hljóði svo:

Í kaupstöðum þeim, þar sem er kosinn eða verður kosinn sérstakur bæjarstjóri (borgarstjóri), skal hann kosinn af bæjarstjórn eftir hverjar almennar bæjarstjórnarkosningar, í fyrsta sinni að afstöðnum bæjarstjórnarkosningum 1930, og er kjörtími hans hinn sami og kjörtímabil bæjarfulltrúa. Ekki hefir bæjarstjóri (borgarstjóri) þannig kosinn atkvæðisrétt í bæjarstjórn eða nefndum nema hann sé einnig bæjarfulltrúi. Þó hefir bæjarstjóri (borgarstjóri) óbundið málfrelsi og tillögurétt í bæjarstjórn og nefndum hennar. Ekki má kjósa bæjarstjóra (borgarstjóra) í fastar nefndir bæjarstjórnar, nema hann sé jafnframt bæjarfulltrúi. Þó á hann sæti í föstum nefndum innan bæjarstjórnar sem aukamaður, og má kjósa hann formann nefnda, þótt ekki hafi hann þar atkvæðisrétt.

Endurkjósa má bæjarstjóra (borgarstjóra), og setur bæjarstjórn með samþykkt, staðfestri af atvinnumálaráðherra, ákvæði um starfsvið hans, laun og skrifstofufé, er greiðist úr bæjarsjóði.

Bæjarstjórnin kýs á sama fundi og fastar nefndir eru kosnar tvo endurskoðendur bæjarreikninganna og tvo til vara. Kosning nefnda og endurskoðenda gildir um eitt ár. Bæjarstjórn ákveður laun endurskoðenda og setur þeim erindisbréf.

Heimilt er bæjarstjórn Reykjavíkur að ákveða með samþykkt, staðfestri af atvinnumálaráðherra, að fleiri en einn borgarsjóri skuli vera í Reykjavík, og setja jafnframt reglur um skiftingu starfa þeirra á meðal. Ennfremur getur bæjarstjórn kaupstaðar með samþykkt ákveðið að setja sérstakt bæjarráð, er hafi með höndum framkvæmd vissra málefna bæjarins ásamt bæjarstjóra (borgarstjóra). Heimilt er að láta bæjarráð taka að meira eða minna leyti við starfi fastra nefnda.

19. gr.

33. gr. laganna skal orða svo:

Í hreppi hverjum skal kjósa einn sýslunefndarmann til 6 ára og einn varamann til sama tíma. Sýslumaður er oddviti kjörstjórnar, og skipa hana með honum 2 hreppsbúar, er sýslunefnd kýs.

Nú fara sýslunefndarmaður og varasýslunefndarmaður báðir úr nefndinni áður en kjörtímabil þeirra er liðið, og skal þá þegar kjósa í þeirra stað fyrir þann tíma, sem eftir er af kjörtímabilinu. Til kjörfundar skal boða skriflega, með að minnsta kosti 8 daga fyrirvara.

Kosningu til sýslunefnda skal haga eins og segir í 20. gr., enda má leynilega kosningu hafa samkvæmt 21.—27. gr.

23 14. júní

Kæra má kosningu skriflega innan 14 daga, og sker sýslunefnd úr.

20. gr.

Næst á eftir 35. gr. laganna bætist inn í ný gr., er orðist svo:

Sýslunefnd er skylt að láta fara fram hlutfallskosningu við kosningar til aukanefnda og annara starfa, er hún kýs menn til, ef þess er krafizt og fer þá um kosninguna eftir fyrirmælum 32. gr.

VI. KAFLI.

Niðurlagsákvæði.

21. gr.

1. málsgr. 37. greinar laganna fellur niður.

Í stað síðustu málsgr. 37. gr. komi:

Ennfremur falla úr gildi þessi ákvæði:

Lög nr. 65, 14. nóv. 1917, um breyting á lögum nr. 22, 8. okt. 1883, um bæjarstjórn á Akureyri, 3. málsgr. 1. gr.

Lög nr. 26, 22. nóv. 1918, um bæjarstjórn í Vestmannaeyjum, 3. gr. 2. málsgr., og 1. málsgr. sömu greinar, að svo miklu leyti sem hún kemur í bág við lög þessi.

Lög nr. 61, 28. nóv. 1919, um bæjarstjórn á Seyðisfirði, 2. gr. síðari málsliður 1. málsgr. og 2. málsgr.

Lög nr. 48, 7. maí 1928, um bæjarstjórn í Neskaupstað í Norðfirði, 7. gr.

Svo og öll önnur fyrirmæli í lögum, sem fara í bág við ákvæði laga þessara.

22. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 1930. Þá er þau hafa öðlast staðfestingu konungs, skal færa þau inn í meginmál laga nr. 43, 15. júní 1926, og gefa þau út svo breytt.

Eftir þessu eiga allir hlutaðeigendur sér að hegða.

Gjört á Sorgenfrihöll, 14. júní 1929.

Undir Vor konunglega hönd og innsigli.

Christian R.
(L. S.)

Jónas Jónsson.